

Hej!

Välkommen till kursen "Att analysera, designa och utveckla undervisning – ett ämnesdidaktiskt perspektiv". Nedan följer lite information om kursen, så att du får möjlighet att förbereda dig.

Vi kommer att träffas vid 4 tillfällen under det kommande läsåret. Det första äger rum fredag 21/9 och fortsätter med 9/11, 1/2 och slutligen 26/4. Tiden som gäller dessa dagar är 10-15. Våra träffar kommer att bestå av samtal kring och redovisningar av gjorda kursuppgifter samt föreläsningar dels av mig och dels av inbjudna gäster. Kursuppgifterna redovisas skriftligt och ska läggas ut på lärplattformen Lisam minst 1 vecka innan vi träffas. I augusti kommer ytterligare information rörande detta samt en studiehandledning för hela kursen.

Kursen fokuserar på fyra övergripande områden som behandlas på respektive kursträff: (1) Lärares kunskap och didaktiska teorier och modeller, (2) Läroplaner, läroplansteori och kunskapsteori, (3) Didaktiska teorier och undervisningsutveckling samt (4) Didaktisk forskning och att analysera undervisning. I alla dessa delar kommer du att få i uppgift att relatera litteraturen till undervisningspraktiken och till ett undervisningsämne som du väljer att fördjupa dig i.

Vid första tillfället 22/9 börjar vi med en presentation av oss själva och upplägget av kursen. Därefter kommer en inbjuden föreläsare (Joakim Samuelsson) att tala om didaktik och ämnesdidaktik utifrån exemplet matematik. På eftermiddagen kommer vi att diskutera kursuppgift 1 och ni får också en kortare introduktion i kunskapsteori.

För att du ska kunna börja förbereda dig inför vårt första kurstillfälle bifogas kursuppgift 1 (se bilaga 1) och den litteratur som ligger till grund för den. Även en preliminär litteraturlista (se bilaga 2) till kursen bifogas till detta dokument. De referenser som har en stjärna framför sig kommer att användas särskilt mycket i kursen och om du vill köpa några böcker så är dessa lämpliga (framför allt Carlgren och Wahlström). Flera av texterna som ingår i kursen är kapitel i antologier. I referenslistan står de efter författarnamnet till respektive kapitel, men flera av dem finns i samma bok.

Jag ser fram emot en givande kurs!

Med vänlig hälsning

Anja Thorsten
(anja.thorsten@liu.se)

Moment 1: Lärares kunskap och didaktiska teorier och modeller

Litteratur:

Carlgren (2015, kap. 1), Hopmann (1997), Jank & Meyer (1997a, b), Klafki (1997), Liberg (2014), Shulman (1986; 1987), Wahlström (2015, s. 97-121)

Kursuppgift 1, SRE1 (2,5hp):

- 1) Redogör för och diskutera kring vad didaktik är. Hur går det att definiera didaktik som kunskapsfält? Vilka olika delar fokuseras på i didaktiken? Utgå från litteraturen och resonera kring detta. (3-4 sidor)
- 2) Vad behöver lärare kunna för att undervisa i ett ämne? Beskriv lärares olika typer av kunskap, bland annat med utgångspunkt i Shulman. Utgå gärna från ett konkret undervisningsinnehåll i "ditt" ämne. (2 sidor)

Uppgiften lämnas in på Lisam (under Inlämningar, Kursuppgift 1) senast den 14 september kl. 17.00

Campusträff fredagen den 21 september (observera att de exakta tiderna är preliminära):

10.15-10.45: Introduktion till kursen. Presentation.

10.45-12.00 Föreläsning om didaktik (föreläsning)

13.15-15.00: Diskussion kring kursuppgift 1 och litteraturen som är kopplad till den. Genomgång av kursuppgift 2, introduktion till kunskapsteori

Litteraturlista

I några fall ska ni läsa kapitel i en antologi. Då står kapitelförfattaren i litteraturlistan, men observera att kapitlet finns i en bok med en annan författare. Detta gäller antologierna Uljens (1997), Carlgren (2017) och Lundgren, Säljö & Liberg (2014). I dessa böcker ska ni läsa några valda kapitel.

Flera artiklar och avhandlingar kan laddas ner på nätet.

Den litteratur som har en stjärna framför sig är särskilt central litteratur.

Obligatorisk litteratur

Björndal, C. R. (2005). *Det värderande ögat*. Stockholm: Liber.

*Carlgren, I. (2015). *Kunskapskulturer och undervisningspraktiker*. Göteborg: Daidalos.

*Carlgren, I., Eriksson, I. & Runesson, U. (2017). Learning study. I I. Carlgrén (Red.), *Undervisningsutvecklande forskning. Exemplet Learning study*. Malmö: Gleerups.

*Eriksson, I. (2017). Lärandeverksamhet som redskap i en Learning study. I I. Carlgrén (Red.), *Undervisningsutvecklande forskning. Exemplet Learning study* (s.61-81). Malmö: Gleerups.

Hopmann, S. (1997). Wolfgang Klafki och den tyska didaktiken. I M. Uljens (Red.), *Didaktik – teori, reflektion och praktik*. (s. 198-214). Lund: Studentlitteratur.

Jank, W. & Meyer, H. (1997 a). Nyttan av kunskaper i didaktisk teori, I M. Uljens (Red.), *Didaktik – teori, reflektion och praktik*. (s. 17-34). Lund: Studentlitteratur.

Jank, W. & Meyer, H. (1997 b). Sambandet mellan didaktisk teorikunskap och handlingskompetens, I M. Uljens (Red.), *Didaktik – teori, reflektion och praktik* (s. 35-46). Lund: Studentlitteratur.

Klafki, W. (1997). Kritisk-konstruktiv didaktik. I M. Uljens (Red.), *Didaktik – teori, reflektion och praktik*. (s.215-228). Lund: Studentlitteratur.

Lewis, C. (2009). What is the nature of knowledge development in lesson study? *Educational Action Research*, 17(1), 95-110.

Liberg, C. (2014). Att vara lärare - den didaktiska reliefen. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare*, (s. 335-355). Stockholm: Natur & kultur.

Lundgren, U. P. (2014). Läroplansteori och didaktik. I U. P. Lundgren, R. Säljö & C. Liberg (Red.), *Lärande, skola, bildning. Grundbok för lärare*. (s. 139-221). Stockholm: Natur & kultur.

*Runesson, R. (2017). Variationsteori som redskap för att analysera lärande och designa undervisning. I I. Carlgrén (Red.), *Undervisningsutvecklande forskning. Exemplet Learning study* (s.45-60). Malmö: Gleerups.

Rönnerman, K. (2011). Aktionsforskning - kunskapsproduktion i praktiken. *Forskning om undervisning och lärande*, 5, 51 – 62.

*Shulman, L. S. (1986). Those Who Understand: Knowledge Growth in Teaching. *Educational Researcher*, 15(2), 4-14.

Shulman, L. S. (1987). Knowledge and Teaching: Foundations of the New Reform. *Harvard Educational Review*, 57 (1), 1-22.

*Thorsten, A. & Johansson, P. (2017). Att vara lärare och forskare i en Learning study. I I. Carlgren (Red.), *Undervisningsutvecklande forskning. Exemplet Learning study* (s. 31-42). Malmö: Gleerups.

Thorsten, A. & Tväråna, M. (2015). Framgångsrik undervisning: fokus på elevers tankesätt, snarare än på matrise. *Venue, Linköpings universitet*.

<https://old.liu.se/uv/lararrummet/venue/framgangsrik-undervisning-fokus-pa-elevers-tankesatt-snarare-an-pa-matriser?l=sv>

*Timperley, H. (2013) *Det professionella lärandets inneboende kraft*. Lund: Studentlitteratur.

*Wahlström, Ninni. (2015). *Läroplansteori och didaktik*. Malmö: Gleerups.

Egenvald litteratur – artiklar, avhandlingar mm – utifrån undervisningsämne och vald teoretisk fördjupning (ca. 300-350 s.).

Valfri fördjupningslitteratur

Variationsteori:

Lo, M. L. (2013). *Variationsteori. För bättre undervisning och lärande*. Lund: Studentlitteratur.

Marton, F. (2015). *Necessary conditions of learning*. London: Routledge.

Pang, M. F. & Lo, M. L. (2012). Learning Study: helping teachers to use theory, develop professionally, and produce new knowledge to be shared. *Instructional Science*, 40(3), 589-606.

Runesson, U. (2012). Learning Study ämnesdidaktiskt utvecklingsarbete och forskning, *Forskning om undervisning och lärande*, 8, 7-17.

Verksamhetsteori:

Engvall, M. (2013). *Handlingar i matematikklassrummet. En studie av undervisningsverksamheter på lågstadiet då räknemetoder med addition och subtraktion är i fokus*. (Doktorsavhandling). Linköpings universitet. (Endast teoriavsnittet, teorin används för att analysera undervisning)

Eriksson, H. (2015). *Rationella tal som tal. Algebraiska symboler och generella modeller som medierande redskap*. (Licentiatuppsats). Stockholm: Stockholms universitet. (Endast teoriavsnittet, teorin används för att designa och analysera undervisning)

Grönlund, A. (2011). *Redskap för lärande?: återkoppling i samhällskunskap på gymnasiet*. Licentiatavhandling (sammanfattning) Karlstad : Karlstads universitet, 2011. Karlstad. (Endast teoriavsnittet, teorin används för att analysera undervisning)

I. Kozulin, B. Gindis, V. Ageyey, & M. Miller. (2003). *Vygotsky's educational theory in cultural context*. Cambridge. Cambridge University Press.